VS sluit handelsakkoord met EU: wat staat erin en wie heeft nu eigenlijk 'gewonnen'?

De Verenigde Staten en de Europese Unie hebben een akkoord bereikt over de handelstarieven. Wat staat daar precies in? Welke tarieven worden ingevoerd? En hoe reageren Europese leiders, organisaties en experts? We vatten de belangrijkste punten in dit artikel samen.

Ann Willems

In het kort:

- De Verenigde Staten en de Europese Unie hebben een handelsakkoord gesloten. Amerikaanse importeurs zullen een invoerheffing van 15 procent moeten betalen voor Europese producten
- Over een aantal details van het akkoord bestaat onduidelijkheid, onder meer over tarieven voor farmaceutische producten en staal
- Europese leiders en werkgevers reageren voornamelijk opgelucht dat een escalatie van de handelsoorlog is vermeden

Lees meer

1 uur: langer maakte de Amerikaanse president Donald Trump gisteren niet vrij voor een ontmoeting met Ursula von der Leyen, voorzitter van de Europese Commissie. Trump zakte naar zijn privélandgoed in Turnberry (Schotland) af om een partijtje golf te spelen. Tussen de holes door werd het handelsakkoord tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie beklonken.

Wat houdt het handelsakkoord in?

Aan handelsovereenkomsten gaan doorgaans jarenlange onderhandelingen vooraf, en zo'n akkoord kan duizenden pagina's omvatten. De deal die gisteren werd beklonken, is dan ook "een kader dat verdere onderhandelingen vereist" (dixit ook Von der Leyen).

Lang niet alle details zijn al uitgewerkt, en er wordt de komende dagen verder onderhandeld. Dit zou uiteindelijk moeten leiden tot een gezamenlijk statement.

Dit weten we tot nu toe:

- De VS heft een **basistarief van 15 procent** op ongeveer 70 procent van de goederen die Europese bedrijven op de Amerikaanse markt brengen. Dit tarief gaat in vanaf 1 augustus, klinkt het bij Europese bronnen

- De Europese Unie zal voor **miljarden dollars aan militair materieel** kopen in de VS. Een precies bedrag is niet genoemd
- De EU gaat voor **750 miljard dollar aan energie** aankopen in de VS, gespreid over 3 jaar
- De EU gaat voor **600 miljard dollar investeren** in de VS
- Over **farmaceutische producten** geldt nog onduidelijkheid. Trump stelde dat farma niet onder het akkoord valt, Von der Leyen zei dat voor farma het basistarief zal worden gehanteerd. Volgens Europese bronnen geldt momenteel 0 procent op farma en blijft dat zo tenzij de VS beslist dat er tarieven komen. Dan zou een plafond van 15 procent gelden
- Voor **halfgeleiders** zou eenzelfde regeling zijn afgesproken
- Ook over **staal en aluminium** wordt nog onderhandeld. Er zou een quotasysteem komen, gebaseerd op historische export. Zolang er geen akkoord is, blijft het huidige tarief van 50 procent gelden. Alleen wat boven de quota wordt geëxporteerd, zou dan uiteindelijk aan die 50 procent onderworpen worden
- Voor **auto's** geldt het basistarief van 15 procent. De EU verlaagt dan weer haar invoertarief op Amerikaanse auto's van 10 naar 2,5 procent
- Voor de **luchtvaartsector** zouden er geen importheffingen gelden
- Voor **sterke dranken** zoals cognac is er nog geen beslissing. Ook over een uitzondering van **bier** wordt nog gesproken

Wie komt het beste uit de deal: de VS of de EU?

Zowel Donald Trump als Ursula von der Leyen presenteren het nieuwe handelsakkoord als een overwinning.

Volgens **Von der Leyen** brengt de deal "stabiliteit en voorspelbaarheid aan beide zijden van de Atlantische Oceaan". Ze benadrukt dat het basistarief beperkt bleef tot 15 procent – in plaats van de 30 procent waar Trump aanvankelijk mee dreigde.

Trump van zijn kant pronkt met miljarden aan Europese investeringen in de VS en met grote bestellingen bij Amerikaanse producenten.

Toch lijkt vooral de VS aan het langste eind te trekken, zegt Europakenner Rob Heirbaut. "Europa aanvaardt nu tarieven van 15 procent, terwijl het zich bij de start van de onderhandelingen in april veel assertiever opstelde." De EU dreigde toen nog met tegenmaatregelen als Trump zijn tarieven niet zou intrekken. "Dat is allemaal ingeslikt."

Dit is een voortzetting van de handelsoorlog

Professor internationale politiek Dirk De Bièvre (Universiteit Antwerpen)

Professor internationale politiek Dirk De Bièvre (Universiteit Antwerpen) noemt de deal een voortzetting van de handelsoorlog. "Trump spreekt van een ‘big deal’, maar het is de vraag of je dit echt een akkoord kan noemen. Het gaat hier niet over een verdrag, wel een eenzijdige – en volgens de regels van de Wereldhandelsorganisatie illegale – verhoging van douanetarieven", zegt hij in De Ochtend op Radio 1.

Volgens De Bièvre negeert de VS hiermee namelijk flagrante WTO-afspraken over maximumtarieven. "De Europese Unie aanvaardt dit met de tanden op elkaar. Ondertussen bereiden legalisten een klacht voor bij de Wereldhandelsorganisatie in Genève."

Als de VS daadwerkelijk een basistarief van 15 procent hanteert op Europese goederen terwijl de EU geen tegenmaatregelen neemt, is dat opvallend. "Een knieval, zelfs. Merkwaardig is ook dat toonaangevende media als de Financial Times en de Frankfurter Allgemeine Zeitung nog niet duidelijk zijn over hoe wederkerig de afspraken precies zijn. Wellicht omdat ze het zelf

niet weten. Dat daarover in alle talen wordt gezwegen, is een teken aan de wand."

Had de Europese Unie harder kunnen reageren?

Volgens De Bièvre had de EU harder kunnen optreden, maar koos ze er bewust voor om dat niet te doen.

Nochtans lag er een alternatief op tafel: de Europese Commissie had in eerste instantie (met brede steun van het Europees Parlement, verschillende lidstaten en economische sectoren) voorgesteld om hard terug te slaan: als de VS 15 procent invoertarieven zou heffen, zou de EU met gelijkaardige tegenmaatregelen komen. Ook de Duitse topambtenaar Sabine Weyand, die onder meer de Brexit-onderhandelingen voor de Commissie leidde, stelde voor om een vuist tegen Trump te maken.

De angst voor een escalatie van de handelsoorlog en voor een mogelijke terugtrekking van Amerikaanse militaire steun heeft aan het einde van de rit echter zwaarder doorgewogen.

Hoe reageren Belgische en Europese leiders en bedrijven?

Premier Bart De Wever (N-VA) wond er geen doekjes om: "Dit is een moment van opluchting, maar niet van feestvreugde." Hij hoopt dat de VS "de waan van het protectionisme nu achter zich zal laten" en "opnieuw de waarde van vrijhandel zal omarmen". Europa moet op zijn beurt "doorgaan met het uitdiepen van de interne markt, onnodige regelgeving aan banden leggen en nieuwe partnerschappen smeden".

Kathleen Van Brempt, Europarlementslid voor Vooruit en ondervoorzitter van de commissie Internationale Handel van de EU, heeft gemengde gevoelens. "Ik begrijp dat Von der Leyen gepleit heeft voor stabiliteit, maar je moet ook kijken waar we vandaan komen. Van quasi geen tarieven - of lage tarieven - naar 15 procent is echt wel veel. Het is niet omdat er gedreigd werd met 30 tot 50 procent dat we nu gelukkig moeten zijn."

Werkgeversorganisaties VBO en Voka reageren tevreden. "Het is een opluchting voor bedrijven die nu ontsnappen aan een handelsoorlog", aldus Pieter Timmermans van het VBO. Hij noemt het akkoord "een belangrijke stap richting een stabielere trans-Atlantische relatie" en spreekt over een "oplossing die bedrijven zuurstof geeft na maanden van schadelijke onzekerheid".

Voka is eveneens opgelucht dat een handelsoorlog is vermeden, maar noemt de invoerheffing van 15 procent toch slecht nieuws voor Vlaamse exportbedrijven. Volgens gedelegeerd bestuurder Hans Maertens zal dat leiden tot extra kosten, meer administratie en onzekerheid over investeringen.

De Duitse **bondskanselier Friedrich Merz** is vol lof. "Dankzij de overeenkomst is het handelsconflict afgewend dat de exportgerichte Duitse economie hard zou hebben getroffen. De eenheid van de Europese Unie en het harde werk van de onderhandelaars hebben hun vruchten afgeworpen. We hebben onze kernbelangen kunnen veiligstellen."

Ontslagnemend premier van Nederland, Dick Schoof, noemt het handelsakkoord "van groot belang voor de open economie". Ook hij bewondert het werk van de Europese Commissie om tot "het best mogelijke resultaat te komen voor onze bedrijven en consumenten". Toch is hij net zoals De Wever niet helemaal tevreden. "Uiteraard waren geen tarieven beter geweest, maar deze overeenkomst brengt meer duidelijkheid voor onze bedrijven en meer stabiliteit op de markten. Het is nu zaak om de afspraken zo snel mogelijk uit te werken."

De **Italiaanse premier Giorgia Meloni** vindt het "een goede zaak dat er een handelsakkoord met de Verenigde Staten is gesloten". Voor een definitief oordeel wacht ze de details van het akkoord af.

François Bayrou, premier van Frankrijk, is een stuk kritischer dan zijn collega's. "Het is een donkere dag wanneer een alliantie van vrije naties, samengebracht om hun waarden te bevestigen en hun belangen te verdedigen, besluit zich neer te leggen bij onderwerping", schrijft hij op X.